

alatt, ugyanis a játék megkövetel bizonyos fokú odafigyelést, ami kihatással van az eredményre. A figyelem időtartama a játékos akarától függ, azaz önmagát képes irányítani, és ezáltal fejleszteni. Ez jótékony hatású lehet nemcsak a játékban, hanem más tevékenységekben is a figyelem tartósságára. Minden játéktípus koncentrált figyelmet kíván. Ha például egy **stratégiai játékkal** több órát eltölt a gyermek, akkor minden egyes órának fokozott figyelmet kell szentelnie, különben nem fog sikerrel járni.

Jó tréning, hogy a képernyő különböző területein megjelenő struktúrákra, képekre **igen gyors váltással, átkapcsolással** legyen képes figyelni a játékos. A képernyőről rengeteg impulzus érkezik, **sok mindenre kell figyelnie**, amiket be kell fogadnia és értelmeznie kell az eredményes játék érdekében. Ezek az impulzusok sokrétűek: jelek, ikonok, szimbólumok, hangok összessége. Mialatt a gyermek megtanulja befogadni és értelmezni a jeleket, azokat tovább szükséges bontania és rendszereznie is. A raktározást követően a gyakorlatban összehangoltan kell használnia a különböző tevékenység típusokat, és mindeközben figyelnie kell a videojáték által küldött következő összetett jelekre. Ezekhez a tömegesen bejövő információkhoz **koncentrált figyelem és gyors átkapcsolás** szükséges. Szinte minden játékban egyszerre kell figyelni a játékosnak az ellenfélre, saját magára és a környezetre. Ezért gyakorlatilag **minden játéktípus alkalmas** a figyelem fejlesztésére.

A videojátékokkal való játszás közben a vizuális észlelés fejlesztő hatása lép előtérbe, melyben a **koncentráció** is szerepet kap. A játékok összpontosítást kívánnak a gyermektől, intenzíven működő célirányos figyelmet. A feladathelyzetek, a különböző nehézségű szituációk nem engedik, hogy a figyelve lankadjon, sorozatos megpróbáltatásoknak teszik ki elméjét. Ilyenkor nem foglalkozik más dolgokkal, képes lekötni minden idegszálát.

A **szellemi éberség minden videojáték-típus** használatához alapvetően szükséges, így bármelyikkel is játszik a gyermek, fejlődik ezen fontos képessége.

Az innovatív (megújuló) gondolkodás fejlesztése

Az innovatív gondolkodást a különféle problémahelyzetek fejlesztik, melyek arra készítik az embert, hogy új dolgokat tanuljon, majd ezeket integrálja a meglévő tudásába. A régi és új információk összevonása biztosítja a gondolkodás folyamatos megújulását, mely a videojátékok esetében a különféle szituációk kezelésében valósul meg.

A jó játék végigvitele gondolkodásbeli rugalmasságot kíván a megoldandó **feladathelyzetek sokfélesége** miatt. Gyakran váltják egymást az újabbnál újabb szerkezetű feladatok, amik mind eltérő megoldási kulcsot kívánnak. Ha az egyik megoldásmód nem megfelelő, a siker érdekében rá kell jönni egy másikra, ami hatásosabb lehet. Tehát megújuló gondolkodás képessége szükséges, hogy a játékos boldoguljon. Ahhoz, hogy a gyermeknek mindig legyenek újszerű gondolatai, egymástól eltérő problémakezelési módszerei és ezeket magabiztosan tudja alkalmazni a gyakorlatban is, a megfelelő videojátékok sokat segíthetnek. Ha például több

egyforma feladatot ugyanazzal a módszerrel már nem engedi a játék megoldani, csak újfajta módszerek jöhetnek szóba. Ez a valós életben való helytállásra készít elő, hiszen ott is gyakori, hogy a jó megoldás megtalálása a problémák, a feladatok más-más oldalról való megközelítését, új szempontok felvetését, új stratégiák kialakítását igényli.

A **műfajok többsége** – a kvíz- és szerencsejátékokon kívül – képes olyan játékhelyzetek megteremtésére, melyek lehetőségeket adnak a **megoldások újragondolására** a jobb kivitelezés érdekében.

A kreativitás fejlesztése

Ezt a képességet úgy definiálhatjuk, hogy szakítás a rutinnal. Úgy fejleszthető, ha sok olyan szituációval találkozunk az ember, amiben lehetősége van a megszokottól eltérő módon viselkedni egy adott cél elérése érdekében. A videojátékokban gyakran adódik olyan lehetőség, **amikor a program szabad utat ad a problémás helyzet megoldására**. Ilyen esetekben a játékos kreativitásán múlik, miként oldja meg a szituációt. A kényszerhelyzet az, ami ilyenkor rábírja a gyermeket a kreatív gondolkodásra és ötletes helyzetmegoldásokra sarkallja őt. Sok játékban számtalan megoldási lehetőség van a siker eléréséhez, aminek a megválasztása csak a gyermek kreativitásán múlik, illetve ennek előfeltételeként a kritikus gondolkodáson. Ha a játékos sok szempontból vizsgálja meg a játékban adódó feladatot, kreatívabban lesz képes hozzáállni a megoldás kereséséhez. Ezekből a helyzetekből megtanulhatja a gyermek, hogy milyen **sokfajta megoldása lehet egy problémának**.

Az **akció-, a stratégiai, a kaland-, a szerep-, az ügyességi és sportjátékok** alkalmasak e képesség fejlesztésére.

A logikus gondolkodás fejlesztése

Minden olyan esetben gondolkodásra kényszerül a játékos gyerek, amikor egy problémát vagy egy rejtvényt kell megoldania, illetve bármely olyan feladatot, amelynek sikerében a logika szerepet játszhat. Gyakori probléma a játékokban, hogy elakad a játékos, nem tud továbbhaladni a cél felé, mert nem ismeri azt a tevékenységet, amire a sikerhez szüksége volna. Ilyenkor a logikájára támaszkodva kell megtalálnia a probléma forrását, elemeznie kell azt, és ki kell következtetnie, hogy mi lehet a megoldás kulcsa. A játék fajtájától függően ezek lehetnek **kisebb fejtörők, rejtvények, egyszerű párosító és memóriafeladványok** vagy akár **összetett cselekvési formák** is.

Ilyen játékelemekkel találkozhat a gyermek az **akció-, a kaland-, a szerep-, az ügyességi és természetesen a logikai játékokban**.

(Folytatjuk)

(Sorozatunk következő részében folytatjuk a – videojátékokban rejlő – kognitív képességeket fejlesztő hatások bemutatását. Szerk.)